

KIYMETLİ MADENLER BORSALARININ KURULUŞ VE ÇALIŞMA ESASLARI HAKKINDA GENEL YÖNETMELİK

BİRİNCİ KISIM Amaç Ve Kapsam

Amaç

Madde 1 - (Değişik: RG-25/01/2000-23944)

Bu Yönetmeliğin amacı, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 40/A maddesi hükmüne dayanarak; kıymetli madenlerin ve kıymetli madenlerle ilgili sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde, serbest rekabet şartları altında kolayca alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmekle yetkili Kıymetli Madenler Borsalarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, Türkiye'de faaliyette bulunan Kıymetli Madenler Borsalarının kuruluş, yönetim, çalışma, gözetim ve denetleme esaslarını düzenler.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen;

Bakan ve Bakanlık : Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Bakanlığı,

SPK: Sermaye Piyasası Kurulunu ,

Kıymetli Madenler

Aracı Kurumları : Kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına işlem yapan, kuruluş ve faaliyet şartları, bu Yönetmeliğin 5'inci maddesi uyarınca düzenlenen yönetmelikle belirlenen kurumları,

Borsa Yönetmeliği: Kıymetli Madenler Borsalarının kendi çalışma esaslarını düzenleyen, bu Yönetmelik esasları çerçevesinde yönetim kurulunca hazırlanarak genel kurulca kabul edilen ve SPK tarafından onaylanan borsa yönetmeliğini, ifade eder .

İKİNCİ KISIM Kuruluş Ve Organlara İlişkin Hükümler

Kuruluş

Madde 4 – Kıymetli Madenler Borsaları; bu Yönetmelikte yazılı esaslar dairesinde, borsa içinde oluşturulacak pazarlarda, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından tanımlanan ve standartları belirlenen, kıymetli madenlerin açık, düzenli ve serbest rekabet şartları içerisinde alınıp satılmasını sağlayan, fiyatlarının tespit ve ilanı işleriyle yetkili ve yönetmelikle verilen diğer işleri yapan tüzel kişiliği haiz kamu kurumlarıdır.

Üyeler

Madde 5 - (Değişik fıkra: RG-25/07/1997-23060) Borsa üyeleri, borsadaki pazar ve piyasalardan en az birisinde işlem yapma yetkisine sahip olan kuruluşlardan oluşur.

(Değişik fıkra: RG-25/07/1997-23060) Kıymetli madenler borsası üyelik belgesi alan aracı kuruluşlar, borsaya başvurmaları üzerine borsa üyeliğine alınırlar.

(Değişik fıkra: RG-25/07/2012-28364) Borsalarda faaliyet gösteren aracı kurumların kuruluş ve faaliyet şartları ile borsa üyelik belgesi verilme esasları Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle tespit edilir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Borsanın doğal üyesidir ve Borsa ile ilgili yönetmeliklerde yer alan üyeliğe kabul ile ilgili yükümlülükler de dahil olmak üzere kıymetli madenlerin saklanması ile ilgili maliyetler hariç, aidat, işlem, teminat, komisyon, temerrüt, denetim, disiplin ve bilgi verme ile ilgili yükümlülüklerle tabi değildir.

Borsaların üyelerinin borsa faaliyet türleri ile bu faaliyetlerinde uyacakları kurallar borsa yönetmeliği ile belirlenir.

Organlar

Madde 6 - Borsaların Organları; genel kurul, yönetim kurulu, borsa başkanlığı ve denetim kurulundan oluşur.

BİRİNCİ BÖLÜM **Genel Kurul**

Yapısı

Madde 7 - Borsaların genel kurulu, borsa üyelerinden meydana gelir. Genel kurul, borsanın üst karar organıdır.

Görev ve Yetkileri

Madde 8 - Genel Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Yönetim kurulu tarafından hazırlanan borsa yönetmelikleri ve tebliğlerini onaylamak,
- b) Borsanın genel politikasını belirlemek ve yönetim kuruluna yetki tanınan haller dışında yönetime ilişkin kararlar almak,
- c) Yönetim kurulu tarafından hazırlanan yıllık faaliyet raporu ile denetçi raporunu inceleyip karara bağlamak,
- d) Borsanın bilançosunu ve gelir ve gider kalemlerini inceleyerek karara bağlamak, gelir kalemlerini, personel kadrosunu ve kesin hesabı onaylamak,
- e) Yönetim kurulu üyelerini seçmek ve ibra etmek; ibra edilmeyen yönetim kurulu üyeleri ile denetçiler hakkında yapılacak işlemleri ve bunların göreve devam edip etmeyeceklerini karara bağlamak; seçimi genel kurula ait olan komitelerin üyelerini seçmek ve gerektiğinde görevlerine son vermek,
- f) **(Ek bent: RG-10/07/2010-27637)** Yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile komite üyelerine ödenecek ücretlerin miktarını belirlemek,
- g) **(Değişik bent başlığı: RG-10/07/2010-27637)** Gündemde yer alan diğer hususları görüşüp karara bağlamak.

Davet ve Gündem

Madde 9 - Genel kurul; her yılın ilk üç ayı içinde yönetim kurulunun belirleyeceği bir tarihte olağan olarak toplanır. Genel Kurul gerekli hallerde, yönetim kurulu veya denetim kurulu'nun daveti veya gereğinde SPK'nın daveti üzerine olağan üstü olarak da toplanır.

Genel kurulun gündemi, yönetim kurulunca hazırlanarak ilan edilir. Gündem ve davet mektubu genel kurul üyelerine ve bu Yönetmelikte oy hakkı olmaksızın toplantıya katılması öngörülenlere, toplantı tarihinden en az 15 gün önce taahhütlü olarak gönderilir.

Toplantı Usulü

Madde 10 - Genel kurul toplantısı, borsa başkanı tarafından açılır. Başkanlık Divanı'na, genel kurulca bir başkan ile 2 katip üye seçilir. Toplantı, divan başkanı tarafından, gündem çerçevesinde yönetilir.

Üyeler, oylarını bizzat veya vekilleri aracılığı ile kullanabilirler. Genel kurulda bir kişi birden fazla üyeyi temsil edemez.

Oy sayımı ve tasnifi başkanlık divanınca yapılır. Divan gerekli gördüğü takdirde oy tasnifi için bir kurul oluşturabilir.

Toplantıya katılan üyelerin veya vekillerinin ad ve soyadları ile temsil ettikleri üyenin, ünvan ve adresini gösteren ve genel kurul başkanı tarafından imza edilen bir cetvel düzenlenerek ilk oyların toplanmasından önce, hazır bulunanların görebilecekleri bir yere asılır. Bu cetvel, toplantıya davete ait diğer belgelerle birlikte genel kurul tutanağına eklenir.

SPK temsilcisi oy hakkı olmaksızın genel kurula katılabilir.

Nisaplar

Madde 11 - Genel kurul, üye tamsayısının yarısından fazlasının katılımı ile toplanır. İlk toplantıda bu çoğunluk sağlanmadığı takdirde, genel kurul, usulünce tekrar toplantıya davet olunur. İkinci toplantıda, en az üye tamsayısının dörtte birinin hazır bulunması zorunludur.

Gündem sırasının değiştirilmesi, katılanların salt çoğunluğu ile mümkündür. Gündeme yeni hususların ilave edilebilmesi için üye tamsayısının üçte ikisinin oyu gerekir.

(Değişik üçüncü fıkra: RG-04/11/2006-26336) Genel Kurul'da üyelerin sahip oldukları oy miktarı, son iki yılda Borsa'daki pazar ve piyasalarda yaptıkları ortalama işlem hacimlerine göre, son yıl ortalamasına %60 ve sondan bir önceki yıl ortalamasına %40 ağırlık vermek suretiyle belirlenir. Buna göre, ortalama işlem hacminin hesaplanması için; son yıl ve sondan bir önceki yıldaki günlük işlem hacimlerinin Yeni Türk Lirası karşılıkları ayrı ayrı toplanır ve her yıldaki toplam işgünü sayısına bölünerek son yıl ve sondan bir önceki yıl için ayrı ayrı ortalama işlem hacimleri hesaplanır. Hesaplanan bu ortalama işlem hacimlerinden, son yılın ortalama işlem hacmi 0,60; sondan bir önceki yılın ortalama işlem hacmi ise 0,40'la çarpılır ve bulunan çarpımların toplanması suretiyle üyelerin sahip olacakları oy sayılarının belirlenmesine esas teşkil edecek günlük işlem hacmi ortalamasına ulaşılır. En yüksek ortalamaya sahip üyeden başlanarak azalan ortalama esasına göre sıralama yapılır. Genel kurulda ilk on üyenin her birinin beş oy, on birinci sıradan yirminci sıraya kadar olan üyelerin her birinin dört oy, yirmi birinci sıradan otuzuncu sıraya kadar olan üyelerin her birinin üç oy, otuz birinci sıradan kırkıncı sıraya kadar olan üyelerin her birinin iki oy, kırk birinci sıradan sonraki üyelerin her birinin bir oy hakkı vardır.

(Değişik dördüncü fıkra: RG-04/11/2006-26336) Üyelerin oy ağırlığı, genel kurul toplantısından önceki otuzuncu gün itibariyle Borsa Başkanlığınca hesaplanır ve toplantıdan en az yirmi gün önce Borsa Bülteninde ilan edilir. Borsada işlem yapmaya başladığı süre iki yıldan kısa olan üyelerin oy sayıları, üyenin o tarihler itibariyle Borsa üyesi olup olmadığına bakılmaksızın iki yıllık süre içindeki tüm Borsa iş günleri dikkate alınarak hesaplanır. Buna göre üçüncü fıkrada belirtilen ortalama işlem hacmi hesabı, üyenin ilgili yılların tüm Borsa iş günlerinde işlem yaptığı kabul edilerek aynen uygulanır. İşlem yapmaya başladığı süre bir yıldan kısa olan üyeler için ağırlıklandırma uygulanmaz. Üyeler, olağanüstü genel kurul toplantılarında, bir önceki olağan genel kurul toplantısında sahip oldukları kadar oy kullanırlar.

(Değişik fıkra: RG-25/07/1997-23060) Kararlar mevcut oyların çoğunluğu ile alınır. Oylar, esas itibariyle el kaldırma suretiyle verilir. Ancak katılanların kararına göre, yazılı ya da gizli oya başvurulabilir.

Kararlar

Madde 12 - Genel kurulda verilen kararlar, yapılan seçimlerin sonuçları ve üyelerin beyanları bir tutanağa geçirilir. Borsa başkanlığı bu tutanağın düzenlenmesi için başkanlık divanı'na yardımcı olur.

Genel kurul tutanakları, başkanlık divanı tarafından imzalandıktan sonra izleyen ilk iş günü SPK'ya gönderilir.

(Değişik üçüncü fıkra: RG-21/08/2009-23060) Genel kurul kararları, SPK'nın onayı ile veya bu onayın gecikmesi halinde, genel kurul kararlarının SPK'ya sunulmasını izleyen 30 gün içinde yürürlüğe girer. Kararın tümünün veya bazı maddelerinin onaylanmaması, genel kurulun yeniden kararını gerektiriyorsa, bu takdirde genel kurul, SPK tarafından, gerekliliğin belirlendiği tarihten itibaren 15 gün içinde olağanüstü toplantıya çağırılır. Çağrı mektuplarıyla birlikte SPK'nın onaylamama gerekçeleri de üyelere bildirilir.

Borsa genel kurulu kararlarına karşı, yürürlüğe girmesinden itibaren idari yargı yoluna başvurulabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yönetim Kurulu

Yapısı

Madde 13 - Borsada bir başkan ve dört üyeden teşekkül eden beş kişilik bir yönetim kurulu bulunur.

(Değişik fıkra: RG-26/3/2009-27181) Borsa Başkanı yönetim kurulunun doğal üyesi ve başkanıdır. Diğer üyelerden ikisi, genel kurulda en yüksek oya sahip grubu oluşturan on üyenin, ikisi ise en yüksek oya sahip grubu oluşturan on üye dışında kalan üyelerin temsilcilerinden oluşur. Her grup temsilcisini ve temsilcisinin görevinin sona ermesi halinde onun süresini tamamlamak üzere görev alacak yedek üyeyi, genel kurulda kendi arasından gizli oyla seçer. Üyeliğe seçilecek temsilcilerin ve yedek üyelerin, temsil ettikleri kuruluşlarda imzaya yetkili olması zorunludur. İmza yetkisinin kalkması halinde, yönetim kurulu üyeliği kendiliğinden sona erer. Üyenin ve temsil ettiği kuruluşun durumu derhal yönetim kuruluna bildirmesi zorunludur. Aksi halde doğacak zararlardan, bildirimde geciken üye ve temsil ettiği kuruluş sorumlu olur.

(Ek fıkra:RG-13/11/2009-27405) Yönetim kurulu üyelerinin, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen terörün finansmanı suçlarından mahkum olmamış olması şarttır.

(Değişik fıkra: RG-26/3/2009-27181) Yönetim kurulu üyeleri dört yıl için seçilir. Yönetim kurulu üyelerinden biri, her yıl olağan genel kurul toplantısında yenilenir. Yönetim kurulu ilk toplantısında kendi üyeleri arasından bir başkan vekili seçer. Borsa yönetim kurulu üyeliklerinin süre dolmadan boşalması halinde, yerine aynı grubun yedek üyesi geçer ve görevi sona eren üyenin süresini tamamlar. Süre dolmadan bu üyeliğin de boşalması halinde ilk genel kurula kadar görev yapmak üzere yönetim kurulunca üye seçimi yapılır.

(Ek fıkra:RG-14/06/2007-26552) Haklı bir mazereti olmaksızın bir takvim yılı içinde üst üste iki kez veya toplam dört toplantıya katılmayan üyenin yönetim kurulu üyeliği kendiliğinden sona erer. Bu üyenin yerine geçecek üye bu maddenin üçüncü fıkrasındaki esaslar çerçevesinde belirlenir. Yönetim kurulu üyelerinin katılmadıkları toplantılar ile ilgili mazeretlerini en geç toplantıyı izleyen 5 iş günü içinde Borsaya yazılı olarak bildirmeleri esas olup, bu süre içerisinde mazeret bildirilmemesi halinde üyenin haklı mazereti olmadığı kabul edilir. Toplantıya katılmayan üyenin mazeretinin haklı olup olmadığı yönetim kurulunca kararlaştırılır. Yönetim kurulunca bu konuda yapılacak toplantılarda 15 inci maddede düzenlenen toplantı nisabı aranmaz ve katılanların çoğunluğu ile karar alınır. Oyların eşitliği halinde Başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır. Bu fıkra hükümleri kapsamında üyeliği sona eren yönetim kurulu üyelerince yargı yoluna başvurulması ve bu sürecin yönetim kurulu üyeliği sona eren üye lehine sonuçlanması halinde söz konusu üyenin yokluğunda alınan yönetim kurulu kararlarına hanel gelmez.

Görev ve Yetkiler

Madde 14 - Yönetim Kurulu

- a) Borsaya ilişkin her türlü iç mevzuatı hazırlamak,
- b) Kıymetli madenlerin, borsada işlem görme esaslarını belirlemek,
- c) Borsa işlerinin mevzuata ve kurallara uygun olarak düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlamak,
- d) Genel kurulca kurulanlar dışında yönetmeliklerle belirlenmiş veya ihtiyaç duyulabilecek komiteleri kurarak üyelerini seçmek ve çalışma esaslarını düzenlemek,
- e) Borsa işlemlerinde çıkabilecek uyuşmazlıkları inceleyerek sonuçlandırmak,
- f) Borsa bültenini çıkarmak, Borsa tarafından açıklanması gereken bilgilerin ve borsada teşekkül eden fiyatların muntazam olarak yayınlanmasını sağlamak,
- g) Borsa işlemleriyle ilgili istatistikler düzenleyerek yayınlamak,
- h) Borsanın bütçesini hazırlayıp genel kurula sunmak,
- ı) Borsanın kadrosunu ve kesin hesabını hazırlayarak genel kurula sunmak,
- j) Borsa gelirlerinin tahsilini ve giderlerinin yapılmasını sağlamak,
- k) Borsa adına imzaya yetkili olanları ve yetki sınırlarını belirlemek,
- l) Her türlü personel atamalarını yapmak ve bu atama yetkisini, gerektiğinde borsa başkanına devretmek,
- m) Mevzuatla verilen sair görevleri yerine getirmek, ile görevli ve yetkilidir.

Toplantı ve Karar Nisabı

Madde 15 - Borsa yönetim kurulu, Borsa başkanının daveti üzerine ayda en az bir defa başkan dahil en az dört üyenin hazır bulunması ile toplanır. Denetçiler, oy sahibi olmaksızın yönetim kurulu toplantılarına katılabilir.

Kararlar, katılan üye sayısının çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Kurulu

Yapısı

Madde 16 - (Değişik: RG-25/07/1997-23060)

Borsanın hesap ve işlemleri, genel kurulca seçilecek iki denetçiden oluşan denetim kurulu tarafından denetlenir. Denetim Kurulu, genel kurulda en yüksek oya sahip grubu oluşturan on üye tarafından gösterilecek adaylar arasından seçilecek bir denetçi ile diğer adaylar arasından seçilecek bir denetçiden oluşur. Genel kurulda en yüksek oya sahip grubu oluşturan on üye, denetçi ve denetçinin görevinin sona ermesi halinde onun süresini tamamlamak üzere görev alacak yedek denetçi adaylarını genel kurula sunar. Bu aday veya adaylar arasından bir denetçi ile yedek denetçi, diğer adaylar arasından da bir denetçi ve yedek denetçi genel kurulca seçilir. Denetçiliğe seçilecek temsilcilerin ve yedek denetçilerin, temsil ettikleri kuruluşlarda imzaya yetkili olması zorunludur. İmza yetkisinin kalkması halinde, denetçilik görevi kendiliğinden sona erer. Denetçinin ve temsil ettiği kuruluşun durumu derhal, diğer denetçiye ve yönetim kuruluna bildirmesi zorunludur. Aksi halde doğacak zararlardan, bildirimde geciken denetçi ve temsil ettiği kuruluş sorumlu olur.

Denetçilerden biri, her yıl olağan genel kurul toplantısında yenilenir. Aynı kuruluşun temsilcileri ile farklı kuruluşları temsil etse bile aynı kişiler, üst üste iki dönem denetçilik yapamaz. Denetçiliklerden birisinin

boşalması halinde, boşalan denetçiliğin görev süresi, yerine geçen aynı gruptan yedek denetçi tarafından tamamlanır.

Görev ve Yetkileri

Madde 17 - Denetçiler, Borsanın hesap ve işlemlerini, kanun, kararname, tebliğ ve genel kurul kararları çerçevesinde denetlemekle görevli ve yükümlüdürler.

Denetçiler yönetime müdahale edemez; görüşlerini yazılı olarak Borsa başkanlığına bildirir. Bu raporlardaki işlemlerle ilgili hususlarda yönetim kurulu gerekli tedbirleri alır.

Borsa başkanlığı, denetçilerin talep edeceği bütün bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdür.

Denetçiler, her yıl sonunda borsanın işlem ve hesapları hakkında hazırlayacakları raporu genel kurula sunarlar. Denetçiler, gerekli gördükleri takdirde ara raporlar hazırlayıp görüşlerini ilgili mercilere duyururlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Borsa Başkanlık Teşkilatı

Borsa Başkanı

Madde 18 - (Değişik fıkra:RG-25/07/1997-23060) Borsa Başkanı, SPK'nın teklifi üzerine müşterek kararname ile atanır. Borsa Başkanının görev süresi 4 yıldır.

Borsa başkanının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'inci maddesinin (A) bendinin 1,4,5,6 ve 7 numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşıması zorunludur.

(Ek fıkra:RG-13/11/2009-27405) Borsa başkanının, Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen terörün finansmanı suçlarından mahkum olmamış olması şarttır.

Borsa, yönetim kurulu'nca alınan kararlar çerçevesinde borsa başkanı tarafından idare ve temsil olur.

Borsa başkanı özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir işte görev alamaz, ticaretle uğraşamaz.

(Değişik fıkra:RG-25/07/1997-23060) Atanmaları için gerekli koşulları kaybettikleri, durumlarının bu maddeye ve 20 nci maddeye aykırı düştüğü veya mevzuatla verilen görevlerin yerine getirilmesinde kusur ve ihmali sabit olduğu takdirde Borsa Başkanı, görev süresi dolmadan atanmasındaki usule göre görevden alınır. Borsa Başkanı hakkında, bu sıfatının sona ermesine neden olacak bir fiil nedeniyle kamu davası açıldığı takdirde, gerek görüldüğü hallerde SPK'nın ilgili olduğu Bakan tarafından işten el çektilir.

(Ek fıkra:RG-08/09/2005-25930) Borsa Başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde bu maddenin birinci fıkrası uyarınca atama yapılmaya kadar, bu göreve SPK'nın ilgili olduğu Bakan tarafından yönetim kurulunun ve teşkilatın başı olarak görev yapmak üzere vekaleten atama yapılabilir.

Komiteler

Madde 19 - Borsada, bu Yönetmelikle yönetim kuruluna verilen görevlerin yerine getirilmesinde yönetim kuruluna yardımcı olmak üzere, işin niteliğinin gerektirdiği sayıda komite kurulur.

Komitelerin kurulmasına, üyelerinin seçilmesine, çalışma usul ve esaslarına ilişkin ilkeler borsa yönetmeliğinde gösterilir.

Borsa Personeli

Madde 20 - Borsa personelinin; aranacak şartlar, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları borsa yönetmeliğinde belirlenir.

Borsa personeli, borsa üyeleriyle doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir menfaat ilişkisi kuramaz.

(Değişik fıkra:RG-13/11/2009-27405) Kamu haklarından yasaklı olanlar, Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkum olanlar ya da görevi ihmal, görevi kötüye kullanma, Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen terörün finansmanı suçlarından, sermaye piyasası mevzuatına aykırılıktan dolayı hükümlü bulunanlar, iflas etmiş olanlar, 14/1/1982 tarihli Ödeme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankerlerin İşlemleri Hakkında 35 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre kendisi veya ortak veya yöneticisi olduğu kuruluşlar hakkında tasfiye kararı verilmiş olanlar, yetki belgesi ve borsa üyelik belgesi iptal edilmiş kuruluşların yöneticileri ve bu iptalde sorumluluğu bulunanlar, borsaya başkan olarak atanamaz, borsa organlarına seçilemez, borsada görevlendirilemezler. **(Ek ikinci cümle:RG-15/6/2010-27612)** Şu kadar ki, yukarıda yer alan kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkum olmamak şartı, borsa başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve başkan yardımcıları için bir yıl veya daha fazla süreyle

hapis cezasına mahkum olmamak şeklinde aranır. Bu şartlardan birisinin sonradan ortaya çıkması halinde, daha önceden borsaya başkan olarak atanan, organlara seçilen ve borsada görevlendirilenlerin görevleri sona erer.

(Ek fıkra:RG-25/07/1997-23060) Borsa personeli özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamaz, ticaretle uğraşamaz, ortaklıklarda pay sahibi olamaz. Borsada kıymetli madenler üzerinde işlem yapma amacıyla emir veremez. Hayır dernekleri ile amacı sosyal yardım ve eğitim işlerine yönelmiş vakıflardaki görevler ve kar amacı gütmeyen kooperatif ortaklığı bu hükmün dışındadır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İşlem Esaslarına İlişkin Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Borsalarda İşlem Görecek Kıymetli Madenler

Madde 21 - Borsalarda, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından standartları belirlenen kıymetli madenler alınıp satılır.

Fiyat Tesbiti ve İlâm

Madde 22 - Borsada alım-satım işlemleri, borsa eksperleri huzurunda, borsaya intikal eden kıymetli madenin arz ve talebinin, rekabet koşulları altında karşılaştırılması suretiyle yürütülür.

Fiyatların tesbit yöntemleri ve ilân esasları ilgili borsa yönetmeliğinde düzenlenir.

Ödeme ve Teslim Esasları

Madde 23 - Borsa üyeleri arasında veya üyeler ile müşteriler arasında karşılıklı yükümlülüklerin yerine getirilme esasları borsa yönetmeliğinde tesbit edilir.

Borsada kesinleşen işlemlerin takası takas merkezince yapılır. Borsada işlem gören kıymetli maden, üyelerin isteğine bağlı olarak saklama merkezinde saklanabilir. Ancak, üyelerin müşterileri hesabına yapacakları saklama hizmetleri, üyeler adına ve müşterileri hesabına münhasıran saklama merkezinde yerine getirilir.

Takas ve saklama merkezi, borsa bünyesinde kurulabileceği gibi, takas ve saklama hizmetleri, borsa yönetim kurulu kararıyla bankalara veya bu amaçla kurulmuş kurumlara da devredilebilir.

Borsa işlemlerinde ödeme ve teslimlerin etkin bir şekilde yapılmasını sağlayacak takas ve saklama sistemine ilişkin usul ve esaslar ilgili borsa yönetmeliğinde gösterilir.

Teminat

Madde 24 - Kıymetli madenler borsası üyeleri kıymetli madenler borsası işlemleri dolayısıyla müşterilerine, diğer üyelere ve altın borsasına verebilecekleri zararlara karşılık olmak üzere teminat yatırmak zorundadırlar.

Yatırılacak teminatın miktar ve oranları, her borsa üyesinin iş hacmi ve risk durumu dikkate alınarak; teminat türleri ise borsadaki işlem esaslarına bağlı olarak, Borsa yönetim kurulunun önerisi üzerine veya re'sen SPK tarafından belirlenir. Üyeler öngörülen teminatı vermeksizin borsada işlem yapamazlar.

Teminatların tahsil, eksik kalan kısmının tamamlanma ve kullanılma esasları borsa yönetmeliğinde düzenlenir.

Zararların Karşılanması

Madde 25 - Üyelerin müşterilerine veya borsaya verebilecekleri zararlar, sırasıyla;

- Üye tarafından kabul edildiği,
- Borsanın ilgili komitesinin tavsiyesi üzerine altın borsası yönetim kurulunca kararlaştırıldığı,
- Anlaşmazlık bir yargı organınca nihai karara bağlandığı,

takdirde, anlaşmaya varılan veya kararlaştırılan meblağın kendilerinden tahsili yoluna gidilir. Bu mümkün olmazsa 24'üncü maddeye göre alınan teminattan mahsup yapılarak ödenir.

Kurtaj

Madde 26 - Üyeler borsada aracı olarak yaptıkları her işlem için, müşterilerinden kurtaj namıyla bir komisyon alırlar. Kurtaj tarifesi, borsa yönetim kurulunun teklifi üzerine SPK onayı ile kesinleşir.

İKİNCİ BÖLÜM

Uyuşmazlıkların Çözümü Ve Disiplin Hükümleri

Uyuşmazlıkların Çözümü

Madde 27 – Kıymetli madenler borsaları üyeleri arasında iş ve işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların hal mercii borsa yönetim kuruludur. Borsa Yönetim Kurulu'nun bu kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Borsa üyeleri ile müşterileri arasındaki uyuşmazlıklar için taraflar, adli yargı yoluna veya borsa yönetim kuruluna başvurabilirler. Borsa yönetim kuruluna başvurulduğu takdirde, yönetim kurulunun bu konudaki kararları nihai olup, bu kararlara karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Uyuşmazlıkların çözümünde uygulanacak usul borsa yönetmeliğinde belirlenir.

Disiplin Cezaları

Madde 28 - Borsada düzeni ve dürüstlüğü bozan, işlere hile karıştıran, işlerin açık, düzenli ve dürüst yürütülmesine ilişkin mevzuata ve kararlara aykırı hareket eden üyeler hakkında fiilin nitelik ve önemine göre aşağıdaki disiplin cezaları uygulanır.

- a) Uyarı,
- b) Kınama,
- c) Beş milyon liradan 1 milyar liraya kadar para cezası,
- d) Üyenin bir haftadan dört haftaya kadar borsada faaliyetten men edilmesi,
- e) Üyenin bir aydan altı aya kadar borsada faaliyetten men edilmesi,
- f) Üyelikten sürekli çıkarma.

Disiplin cezasını gerektiren hal ve fiilin nitelik ve önemini dikkate alarak yukarıda yazılı cezalardan birini veya birkaçını birlikte vermeye yönetim kurulu yetkilidir.

Cezayı gerektiren hal ve fiiller üyeler veya bunların yetkili temsilcileri tarafından menfaat sağlamak amacıyla işlenmiş ise birinci fıkranın (c) bendindeki para cezası 25 milyon liradan az olmamak üzere temin edilen menfaatin üç katıdır.

Disiplin cezaları ilgilinin savunması alınmadan verilemez.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Gelirler

Madde 29 - Borsaların gelirleri;

1. Üyelerden tahsil olunacak giriş aidatı,
2. Üyelerden tahsil olunacak yıllık aidatlar,
3. Disiplin cezası nedeniyle tahsil olunan paralar,
4. Kurtaj ücretlerinden borsa yönetimine ödenecek paylar,
5. Borsa yönetim kurulunca belirlenecek sair aidat, ücret ve tarife payları,
6. Sair gelir ve bağışlar,

dan oluşur.

Bağışlar dışında, bu maddede belirtilen gelir kalemlerinin miktar ve oranları ile bunların tahsil zaman ve şekilleri yönetim kurulunca tesbit olunur. Bunlar genel kurulun onayı ile yürürlüğe girer.

Bütçe ve Kesin Hesap

Madde 30 - Borsalar özel bütçe ile idare olunur. Bütçe yılı takvim yılıdır.

Borsaların bütçe ve kesin hesabı, yönetim kurulunun teklifi üzerine genel kurulca onaylanır.

Denetim

Madde 31 - Borsalar ve üyelerinin her türlü işlem, hesap, kayıt ve defterleri SPK'nın gözetim ve denetimine tabidir.

Borsa üyeleri ilgili borsalar tarafından da denetlenir.

Bakanlık gerektiğinde borsalar ve borsa üyeleri hakkında denetleme yaptırabilir.

Borsaların Geçici Kapatılması

Madde 32 – Kıymetli madenler piyasalarında olağandışı menfi gelişmelerin olması halinde, ilgili borsaların geçici olarak kapatılmalarına karar verilebilir.

Borsaların beş iş gününe kadar geçici olarak kapatılmalarına karar almak yönetim kurulu başkanına aittir.

Yönetim Kurulu'nun talebi üzerine borsaların beş günden fazla kapatılmasına karar almak SPK'nın yetkisindedir.

SPK'nın talebi üzerine, borsaların bir ay ve daha uzun süreli kapatılmasına karar almaya Bakan yetkilidir.

Sır Saklama Yükümlülüğü

Madde 33 - Borsa başkanı, yönetim kurulu üyeleri, denetçileri ile diğer tüm çalışanları sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri, borsaya ve bu borsayla ilişkisi olan ortaklık, kurum ve diğer her türlü gerçek ve tüzel kişilere ait sırların gizliliğine uymak ve sırları kanunen görevli ve yetkili kılınmış kişi ve mercilerden başkasına herhangi bir suretle açıklamamak, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yarar ve zararına kullanmamakla yükümlüdürler. Bu yükümlülük, ilgililerin bu Borsadaki görevlerinden ayrılmalarından sonra da devam eder.

GEÇİCİ MADDE 1 - Borsaların ilk yönetim kurulu, ilk genel kurul toplantısına kadar müteşebbis heyet olarak görev yapmak üzere Bakan tarafından belirlenir. Borsaların ilk genel kurul toplantıları ilgili borsanın faaliyete geçtiği tarihten itibaren 6 ay içinde toplanır.

İlk yönetim kurulu, ilgili borsanın ilk genel kurul başkanlık divanı teşkil edilinceye kadar, bu Yönetmelikte yazılı genel kurul yetkilerini kullanır.

GEÇİCİ MADDE 2- (Ek: RG-25/07/1997-23060)

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesini izleyen altmış gün içerisinde Borsa genel kurulunun toplanarak, bu Yönetmelikteki esaslar çerçevesinde yeni yönetim kurulu ve denetim kurulunu seçmesi zorunludur. Seçilecek yönetim kurulu ve denetim kurulunun, ilk toplantısında ad çekme suretiyle her yıl yenilenecek üyeleri tespit etmesi gereklidir. Böylece belirlenecek yönetim kurulu üyelerine ilişkin 4 yıllık, denetleme kurulu üyelerine ilişkin 2 yıllık görev süresi hükümleri uygulanmaz. Bu üyeler, ad çekme suretiyle belirlenen döneme kadar görevlerini sürdürürler.

GEÇİCİ MADDE 3- (Ek: RG-25/07/1997-23060)

Bu Yönetmelikle belirlenen Borsa Başkanının görev süresi, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan Borsa Başkanına da uygulanır ve göreve atandığı tarihten itibaren 4 yılın sonunda görev süresi sona erer.

Yürürlük

Madde 34 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 35 — Bu Yönetmelik hükümlerini Bakan yürütür.

Yönetmelik 3.4.1993 tarih ve 21541 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 25.7.1997 tarih ve 23060, 25.1.2000 tarih ve 23944, 27.03.2003 tarih ve 25061, 08.09.2005 tarih ve 25930, 04.11.2006 tarih ve 26336, 14.6.2007 tarih ve 26552, 26.3.2009 tarih ve 27181, 21.8.2009 tarih ve 27326, 13.11.2009 tarih ve 27405, 15.6.2010 tarih ve 27612, 25.07.2012 tarih ve 28364 sayılı Resmi Gazete'lerde yayımlanan Yönetmelikler ile yapılan değişiklikler ilgili maddelere işlenmiştir.